נר מצוה

הגהות הב"ח

דנריכי לשדה דבפירות:

א) לעיל ו: גיטין מח:, ה) נעיל ו: גיטין מה:, ב) כתובות לט. [ע"ש], ג) ל"ל האשכול יעב"ץ, ד) [דף ו:], ה) [ד"ה לער],

רבינו חננאל אכלה סמדר ר' יהושע . ענבים עומדות ליבצר, וחכמים אומ' רואיז אותה יפה. ולא קתאני בששים, . אלא על כורחיך בששים, הכא גבי עצמו נמי בששים. כשאכלה לולבי בששים. גפנים וייחורי תאנים. פי׳ לולבין הפרחים שעולין רייבן יוכרודם שנייק בשורש האילן. וי״א לב האילז. איכא בינייהו כחש גפנא וכו׳. פיר׳ אילו היה סמדר זה נשאר בגפן עד שיגמר ענבים ליבצר היה שיגבוו נגבים ליבבו וויו מכחיש בגפן ויונק לחלוחית העץ... ועכשיו כשאכלו סמדר נשאר כח העץ במקומו. אחד אומר שפוחתין לניזק מן.... לו ... הכחש שהיה לחרט. מכחיש גפנו. ואינו מבורר איזה מהן אית ליה ... ו שמעוז... אונס אינו משלם צער מפני שסופה להצטער ... תנאי דתניא ר׳ יוסי אומ' כשמשלם דמי . עזאי אומר נכי מזונות. פי לידתה שהיולדת כחולה [ו]צריכה מטעמים יפים וטובים ומתוקים. אגב קטינא דארעא. שדות קטנות. והלכתא כוותיה דרב פפא ודרב הונא בריה דרב יהושע בדיקלא ארמאה, שהוא קל וכחוש ששמיז אותו כמה דקלים כמה שוה, וכשנקצץ אחד מהם דקלים כמה שוה, ומה ביניהם משלם ק. והלכתא כוותיה שיש גלותא בדיקלא פרסאה, דאמרינן לעיל ההוא גברא דקץ קשבא מחבריה. אתא דריש גלותא. אמר הנהו לדידי חזו לי תלתא תלתא בקינא הוו קיימי והוו שוו מאה זוזי. זיל הב ליה תלתין ותלת ותילתא. ודוקא דיקלא פרסאה . דהוא חשוב מאד עבדינן ונישום עצמו, אבל ההוא קשבא רדו ריש גלותא דיקלא . ארמאה הוה ולפיכך דנייה רב נחמן בששים. והאי . מאז דקץ כופרא דחבריה. בענבים, אם קץ שיימינן . קרקע בפירותיו נותז עיניו . קצת בשבח שלאחו הילכך שיימינן בששים עם הקרקע כר׳ אלעזר

זעירי וכדשמואל. וכן פסק .ר״ח זצ״ל

סמדר. ענבים דקין בהתחלתן לאחר שפרחו מיד: (4) וכמה היא אבלה חברר ר' יהושע אובר רואין אותן באילו הן ענבים יפה. הקרקע לימכר כשהיא סמדר ולהקל באו: בד"א. כי בנישומין אגב קרקע: בומן שחכלה לולבי גפנים. מהחשכולות נרחה בחניטת הגפנים וניכר ועדיין לא פרח להיות הענבים גמורים והוא לולב מתקלקלים ואלו ניצולים לפיכך אין נידונין במשוייר אבל תבואה

וכן יחור בתאנים: אבל אכלה פגים. בתאנה או בוסר בעובים שהן כפול הלבן והוו כפירות גמורים רוחיו אותן כו': לנוקין מן העידים. אותה שומה ששמו ב"ד מחה חו מחתים יגבה קרקע במאה או במאתים מן העידית שבנכסיו: ולא מימא. דהאי מיטב של ניזק דקאמר ר' ישמעאל וקשיא לן בפ״קי אכלה כחושה משלם שמינה ותרצה רב אידי כגון שאכלה כו׳ דהמוליא מחבירו עליו הראיה וכחושה הוא דמשלם אלא מאי מיטב דניזק דקאמר ר׳ ישמעאל לאו בספיקא מיירי וה"ק אותה ערוגה שאכלה ישלם כפי מה שהיתה ראויה להטיב ולהשביח לקמיה: כי היאך דסליק. בימות הקליר: סמדר. לאחר שפרחו הענבים מיד ולולבין קודם שפרחו: כרוך וסני. הוסיף סמדר עמהם במשנה: כחש גופנא. לנכות מן התשלומין מה שיכחישו הענבים בגפנים אם יעמדו שם עד הבציר שתמיד יונקים לחלוח הגפן: אביי חמר מסיימי ומסיימי ומחן סנח דחיים לכחש גופנה ר"ש. דשמענה ליה בדוכתה החריתי: שפופה להצטער. אלמא מנכין מן התשלומין כפי מה שעתידה להכחים: נכי חיה. בדמי ולדות קמיירי דמנכה לו מה שהבעל עתיד ליתן בשכר המיילדת ונוק האשה שהיא נזוקה ומלטערת עכשיו יותר משיש לה חיה הרי הוא משלם לאשה נזק ולער ונמלא הכל בכלל ומדמי ולדות שהוא נותן לבעל מנכין שכר חיה: נכי מזונות. שהוא לריך להוסיף על מזונות אשתו בימי קישויה והשתח חין קישוי. חלמח מנכינן מה שהוא עתיד להוליא: דקלא פרסאה. חשוב הוא מאד ונישום בפני עלמו:

אכלה סמדר רבי יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר וחכ"א רואין כמה היתה יפה וכמה היא יפה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון בד"א בזמן שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים אבל אכלה פגים או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר קתני מיהת וחכ"א רואין אותן כמה היתה יפה וכמה היא יפה ולא קתני בששים אלא מאי אית לך למימר בששים ה"ג בששים אמר אביי ר' יוסי הגלילי ור' ישמעאל אמרו דבר אחד ר' יוסי הגלילי הא דאמרן רבי ישמעאל דתניא ימיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית וק"ו להקדש ולא תימא כרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין כגון שאכלה ערוגה בין הערוגות ולא ידעינן אי כחושה הואי אי שמינה הואי דאמר קום שלים שמינה במיטב דאיכא השתא דהכי לא אמרינן מאי מעמא המוציא מחבירו עליו הראיה אלא במיטב דלקמיה ומאי ניהו כי היאך דסליק אמר מר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש במה דברים אמורים שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים הא סמדר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אימא סיפא אכלה פגים או בוסר הוא דרואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר הא סמדר רואין אותן כמה היא יפה וכמה היתה יפה אמר רבינא כרוך ותני בד"א בזמן שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים אבל אכלה סמדר פגין או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אי הכי ר"ש בז יהודה היינו רבי יהושע איכא בינייהו • כחש גופנא ולא מסיימי אביי אמר מסיימי

ומסיימי מאן תנא דחייש לכחש גופנא ר"ש בן יהודה היא דתניאי ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן מנסיא אונס אינו משלם את הצער מפני שםופה להצמער תחת בעלה אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון לנבעלת באונם אמר אביי הני תנאי ור"ש בן יהודה אמרו דבר אחד רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן הני תנאי מאי היא דתניא רבי יוםי אומר נכי חיה בן עואי אומר נכי מזונות מ"ד נכי חיה כ"ש נכי מזונות ומ"ד נכי מזונות אבל נכי חיה לא דאמר ליה אתתא דידי פקיחא היא ולא מבעיא חיה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבוד עובדא כוותיה דר"ג בששים לישנא אחרינא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שמו דקלא אגב קמינא דארעא "והלכתא כוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע בדקלא

שפיר ולא לאפוקי רבנן דפליגי עליה דארמאה יוהלכתא כוותיה דריש גלותא בדקלא פרסאה אליעזר זעירא דר"ש באונס האתי דאינהו נמי חיישי וטעמייהו משום דאינו דומה נבעלת באונס לנבעלת ברצון כדקאמרי: אובם אינו משדם את הצער. בפרק אלו נערות (כמונות דף לט. ושם)€ גבי הא דתנן האונס נותן את הלער בעי בגמרא לער דמאי אע״פ דדבר פשוט הוא שיש לער גדול לבחולה שובעלה מתחילה כשמשיר בחוליה ורוב קטנות חולות מזה היינו משום דלער דהשרת בחולים פשיטא ליה דלא משלם לפי שסופה להלטער תחת בעלה דתנא דמתניתין דהתם חייש לכחש גופנא מדקתני שהאונס נותן את הלער ומפתה פטור ומדפטרינן מפתה אלמא חייש לכחש גופנא מה שסופה להלטער תחת בעלה הלכך בעי לער דמאי:

בה א ב מיי' פ"ד מהלכות נזקי ממון עומדות דיבצר. ואפילו אם נתקלקל המשויירת משלם הלכה יד סמג עשין סו כענבים העומדות ליבלר ודוקא בסמדר דענבים פעמים שאלו :סעיף

רגילה להתקלקל כולה יחד ובחזיו מודה ר' יהושע או כרבי יוסי הגלילי תורה אור השלם או כרבנו ובתבואה גדולה כמו סמדר ו. בִּי יַבְעֶר אִישׁ שְׂדֶה אוּ כֶּרֶם וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוּ בנוגדים יחדור רחשוייר שדו אי נחי בתבואה לא קנסו כל כך כמו בענבים וּבֶער בִּשְּׁדֵה אָחֵר מֵיטַב שְּׁדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוּ יְשַׁלֵּם: שמות כב ד יְשַׁלֵם: ל) רש"י ל"ה כמה היתה יפה: (כ) ר"ה כד"ל בנישומין לגנ: (ג) תום' ל"ה לכלה כו' מום' ל"ה לכלה כו'

ולא יהא נידון כמשוייר שבו לרבי יהושע ונראה לאע"ג דאמר ר' יהושע רואין אותן כאילו עומדות ליבלר מ"מ שמין אותן אגב קרקע דהא ר"ש נמי האמר הכי בפגים או בוסר וע"כ אגב קרקע שמין אותן כיון דלריכי לשדה (ג) ובפירות גמורים דוקא קאמר רבי שמעון דמשלם פירות

גמורים במשנתנו:

דטעמא משום דחשיב כפגין:

דאמילתייהו דרבנן קאי:

ומאי ניהו כי היאך דםליק. הכל משמע דסבר אביי דפליגי גליון הש"ם גמ' כחש גופנא. עיין בכ"מ דף קד ע"ב דנידון במשוייר שבו והקשה ר"ת לברים הניזקין (גיטין דף מח: ושם) ובתוחפות שם ד"ה מבר: ס"ל לאביי דפליגי אי שיימינן בדניזק

או בדמזיק וי"ל אע"ג דמשמע דפליגי אי בדמויק אי בדניוק דהא תניא מוסף רש"י פ"ק (דף ז.) בהדיא מיטב שדהו של מיטב שדהו של ניזק. השתח משמע שחם שילח ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי ר' בעירו ואכלה ערוגה של ישמעאל ר"ע אומר כו' מ"מ משמע ליה לאביי דבמשוייר נמי פליגי שמין ערוגה יפה שבכל שדה הניזק ונותן לו דמיה ואפילו היתה זו כחושה מדקאמר ר"ע לא בא הכתוב דמשמע שרולה לומר לא בא הכתוב להחמיר (גימיו חח:) שאם אכלה על המזיק כמו שאמרת אלא דוהא ערוגה בשדהו שמין ערוגה משובחת של ניזק כמה לגבות למקין מן העידית לבד ואי יפה עכשיו עם פירותיה בעידית לחודיה פליגי א"כ לא היה וכמה תהא יפה בלא פירות ר׳ ישמעאל מחמיר על המזיק טפי ונותן לו (לעיל ו:). לא בא הכתוב. להחמיר עליו מר"ע אלא אדרבה היה ר"ע מחמיר לשלם יותר ממה ש אלא לגבות לנ טפי דאין חייב לקנות מעידית דניזק אם אין לו כדפרישית בפ"ק (דף ו: ושם שיעור דמי נזקו כמות שישות לנפי לוקו למות שהוא, מן העידית. שאם אין לו מעות ורוצה לפרוע ד״ה כגון): ר׳ שמעון בר יהודה היינו רבי יהושע. תימה אמאי לא האמר לו קרקע בשומא לריך ליתן לו מקרקע מעולה שלו כרוך ותני בד"א בזמן שאכלה לולבי (גיטין מח:) מן העידית גפנים וסמדר וי"ל משום דאין שייך של מזיק, דשמין ערוגה של ניזק לפי מה שהיא ואם מזיק בא ליתן לו לכלול סמדר בהדי לולבים דלא הוה ליה להזכיר לולבים אלא הכי ה"ל קרקע בדמי מקו, נותן לו מיטב שדותיו שוה אותן דמים (לעיל ו:). למימר בד"א בזמן שאכלה סמדר אבל לומן דמים (לעיל ה). כגון שאכלה ערוגה בהדי פגים ובוסר שייך לכוללו שפיר בין הערוגות. והיו כהן כחושות ושמנות מעורכות איכא בינייהו כחש גופנא ולא מסיימי. וא"ת לימא תנא וו ללל זו (גימיו חח:) אל ללל יש שם ערוגות שמנות בתרא לטפויי ולהחמיר בתשלומין וטעונות פירות קאתי כדאמר בריש המוכר פירות וכחושות וטעונות מעט. ולא ידעינן הך ערוגה הנאכלת מהי ניהו (לעיל (ב"ב דף לג:) וי"ל דשחני הכח דדלמח לא בא לטפויי כי אם על חכמים הוציא מחבירועליו הראיה. הל ניוקהול מוליל מחבירו ועליו מאן תנא דחייש לכחש גופנא ר"ש הראיה (שם) עליו להביא עדים לברר את הספק ודאורייתא היא (לעיל מו:) היא. אביי בא לומר דמסיימי

מי בעל דברים יגש אליהם.

יגיש ראיה אליהם (גיטין

.(:пп